

**Parlament del rector de la UPF, Jaume Casals,
en l'acte de graduació de la promoció 2013
dels alumnes de màster i de doctorat**

3 de juliol del 2013
Auditori del campus del Poblenou

Senyora presidenta del Consell Social, vicerectors, directora de l'Escola de Doctorat, degans i directors, Sr. Ramón López de Mántaras, companys, amics i amigues,

My first words are for the graduates and their parents, relatives or friends whose ears are not yet adapted to Catalan, the very old and still alive language of our country. Nobody but parents and friends are prepared to share and to enjoy this kind of celebrations: the celebration of your success in the highest level of education. And at same time nobody but them knows the way in which our dear graduates are singular and specific in themselves. My speech, that I'm going to give in Catalan, is focused in this singularity of every student and also in the sense of the new university education. But, first of all, congratulations and thank you for choosing UPF. Many doors are opened for you now, leading to fantastic landscapes full of opportunities. Our university is very proud to have contributed to the development of your talent, here, in Barcelona.

La meva opinió és que, en general, l'educació europea i, concretament, l'educació a Catalunya és molt bona. Molt sovint ens deprimim, i la premsa i els altres mitjans tenen fama de rabejar-s'hi,

perquè diversos informes demostren que el nivell en llengua o en matemàtiques a una certa edat és més baix que en molts altres països. No seré jo qui posi en dubte la importància de les matemàtiques i de la llengua per al desenvolupament educatiu. Al contrari, em semblen elements de mesura centrals per a qualsevol test d'aquesta mena i els elements centrals de l'educació. Ara bé, jo, que tinc cinc fills, sempre he sentit a l'escola que l'objectiu central de l'educació infantil i primària és una cosa anomenada "socialització dels nens". Si aquest és l'objectiu principal, no ens estranyi que quan mesurem altres coses, que pertanyen a un altre tipus d'objectius, no obtinguem grans resultats. No podem posar-nos a mesurar coses diferents de les que estan implícites en els projectes educatius i enfonsar-nos moralment quan comprovem que no les tenim bé. El cas és que, si em permeteu ser una mica simplista, els nostres estudiants universitaris són molt intel·ligents i competents. Demostren en certa manera allò que em deia la meva mare quan parlàvem sobre a quina edat s'ha de prendre el xumet als nens o se'ls ha de perseguir perquè no facin la pipa: "Tu has vist algun adult que vagi amb el xumet penjant?", deia ella, protegint els néts del pare insegur i vigilant. "Oi que no?".

L'educació sembla una lluita permanent entre la novetat i els estereotips. Està sotmesa a la lògica implacable del potencial inventiu que va caient un cop rere l'altre, infal·liblement, necessàriament, en la normalitat comunitària i socialitzadora del saber de tots. Alguna de les meves filles, amb unes facultats artístiques extraordinàries, no està feta per a segons quin concepte de socialització, ni per a segons quin concepte de matemàtiques i de llengua. No perquè no hi arribi, sinó perquè fa temps que va per altres camins. És un pur esdeveniment. Ara bé, allò que apareix precisament en la imaginació intransferible de l'investigador s'ha d'acabar universalitzant, s'ha de poder ensenyar. El saber científic propi de la universitat és alhora les dues coses, el talent singular de l'individu i la necessitat de fer-lo comprensible i compatible perquè espurnegi en el si de la comunitat acadèmica i, en definitiva, en la societat civil. Cal la convivència de la idea i el concepte, per dir-ho de la manera més abstracta. Per això, tornant a les depressions originades per la magnificació dels informes Pisa i altres similars, us

he de dir que a mi em sembla clar que, primer de tot, els responsables de les institucions no podem esclafar el talent que no es deixa guiar pels clixés que fabriquem per mesurar els estàndards del saber caigut en la fase comunitària.

La nostra manera de remuntar la depressió, vull dir, la manera de remuntar la depressió educativa a la Universitat Pompeu Fabra crec que hauria de ser, a partir d'ara, el respecte per la singularitat de cada un dels projectes individuals que s'acosten a la UPF en forma de possible estudiant o, com se sol dir en l'àmbit de la formació de postgrau, de possible participant. La fórmula que ens permetrà dur a terme aquesta mena d'escolta quasi analítica i donar suport a cada persona, sense trinxar-la en la màquina dels estereotips i els estàndards, o més ben dit, la fórmula que ens permetrà mantenir-nos amb prou equilibri dilatant la caiguda infal·lible, com deia abans, en els estereotips i els estàndards, és el nostre futur, la nostra raó de ser, i és també el futur dels que avui sou aquí, lligats a la UPF per aquest diploma que us acaben de lliurar, patrimoni primordial d'aquesta institució.

Com es podria concretar aquesta fórmula? Aquesta és la pregunta que faig a la vicerectora d'Ordenació Acadèmica, a la directora de l'Escola de Doctorat, i als degans i als directors responsables dels màsters i dels doctorats. No voldria mostrar-me ara més sever del compte, però sí que vull una resposta a aquesta pregunta, perquè només concretant-la podrem demostrar l'evident fama de qualitat docent que ja tenim. Ens desafia l'acte simbòlic que la consellera Irene Rigau i el conseller Andreu Mas-Colell han organitzat recentment per impulsar la formació de mestres d'ensenyament infantil i primari, fent notar la necessitat mútua, la mútua pertinença, per dir-ho amb les paraules més ajustades, dels departaments d'Educació i d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya. La nostra universitat té l'obligació d'acceptar aquest repte: l'extrema prudència per no esclafar les singularitats i tanmateix saber-les incloure en el sistema del coneixement és, alhora, la condició per a la màxima creativitat científica a què aspira la UPF.

Aquesta cerimònia d'avui és una mica especial per a mi. No ho és pel fet de ser la primera que presideixo formalment com a rector, tot i que evidentment això també m'impessiona. És especial perquè em veig confrontat amb una creença que m'acompanya d'ençà que vaig començar la vida universitària i que ara se'm presenta com si pogués verificar-la com es verifica, per exemple, la presència d'una persona en una habitació. Em refereixo al que se sol anomenar amb l'expressió "intel·lectualisme socràtic". L'"intel·lectualisme socràtic" es podria definir com, en efecte, la convicció que el progrés intel·lectual té conseqüències morals, és a dir, la convicció que la millora en el coneixement de les coses fa també millors moralment les persones que s'hi dediquen. Abans d'ahir, a l'acte multitudinari de lliurament de diplomes que l'IDEC va celebrar a l'auditori del Fòrum, apareixia constantment el lema "el coneixement és una actitud". Doncs bé, l'increment en qualitat científica de la UPF, independentment de si, per dir-ho així, automàticament fa millors les persones que li donen suport, em sembla que suposa un desafiament perquè totes les altres coses de la universitat es vagin fent millor. L'acte d'avui és el símbol d'aquest compromís socràtic institucional. Aquesta intuïció meva ineluctable (ja us he dit per què) no podria haver estat més ben expressada que en les paraules del professor Ramón López de Mántaras, amb qui ens uneix un vincle de naturalesa personal íntima, però també un vincle igualment íntim intel·lectual. Moltes gràcies per la seva participació en aquesta cerimònia, i encara més gràcies pel contingut de la seva lliçó acadèmica i vital.

Benvinguts a tots els doctorats i a tots els graduats, doncs, ara ja no per a un curs acadèmic, sinó, per sempre més, a la Universitat Pompeu Fabra.